

Parashat Shmini **The Path for Repentance** **Rabbi Shai Finkelstein**

ויקרא פרק ט פסוקים ב-ג

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים קַח-לְךָ עֶגְלָה בֶן-בָּקָר לְחֻטָּאת וְאֵיל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנַי ה': וְאֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קָחוּ שְׁעִיר־עִזִּים לְחֻטָּאת וְעֶגְלָה וְכֶבֶשׂ בֶּנְיָ-שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה:

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת שמיני סימן ד

ולמה לא אמר לו פר אלא עגל, לפי שע"י העגל נתפקפקה הכהונה בידך ובעגל היא מתבססת בידך, ולא עוד אלא שלא יהו ישראל אומרים יש להם עונות ממעשה העגל לפיכך א"ל הקדוש ברוך הוא אף הם יקריבו עגל, ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל שידעו הכל שנתכפר להם על מעשה העגל, אמר הקדוש ברוך הוא בעה"ז נתכפר להם ע"י קרבן ולעה"ב אני מוחה עונותיהם שלא בקרבן שנא' (ישעיה מג) אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני.

רש"ר הירש פרק ט פסוק ב

...יש קשר עמוק בין חטא העגל לבין הקמת המשכן. החטא אירע בין מצוות ההקמה לבין קיומה; ויש בו משום אסמכתא היסטורית לכל הדורות - על עצם הצורך בכפרת העם והכהנים; והן זה כל עצמו של המקדש - להיות מקום כפרה לישראל. וכבר עמדנו על כך בביאורנו לחטא העגל. אם נזכור עתה חטא זה של אהרן, נוכל לבאר כך את קרבנותיו - את העגל לחטאת והאיל לעולה: ברגע של חולשה נפל ולא נשאר דבק ברום מעלת ייעודו; ובמקום שיעבור לפני העם - גלה וותרנות ונכנע לרצון העם. מעתה הרי הוא נודר: לעולם ידבק ברום מעלת המזבח של ייעודו; לעולם ילך לפני העם להנחותם את הדרך המוליכה אל ה'.

אור החיים פרק ט פסוק ג

צריך לדעת מה טעם ידבר כאן אהרן לישראל ולא משה הרגיל ואולי כי לצד שאמר להם למי זהב התפרקו וגו' לזה יצו ה' אליו כי ידבר להם להביא כפרה שעיר עזים הפה שאסר הוא הפה שהתיר וכבר כתבנו בכמה מקומות דברי רז"ל כי החטא יפעיל הגנאי במקומו והתיקון צריך להיות מכוון כנגדו והוא אומרו תדבר לאמר פי' תדבר דיבור שיש בו מעלה וזכות כנגד דיבור שהיה בו השפלה אשר פרע בו את העם. עוד נראה כי לצד שעלה אהרן במעלה הנפלאה הלז מתוך כל ישראל בו בחר ה' לז"א אליו משה שידבר לישראל אמירות רכות והוא אומרו לאמר וכן תמצא שאמר כי היום ה' נראה אליכם פי' כל המושג וכל הרצון אינו אלא לצד ישראל כאומרו אליכם ולא לי וכדרך שמצינו שאמר משה לישראל הלא כ"ז שהיו ישראל נזופים לא דבר ה' עם משה כי כל המושג אינו אלא לצד מעלת ישראל.

משך חכמה פרק ט פסוק ג

קחו שעיר עזים לחטאת. בתורת כהנים: וכי מה ראו ישראל להביא יותר מאהרן? אלא אמר להם: אתם יש לכם תחילה וסוף, תחילה שנאמר (בראשית לז, לא) "וישחטו שעיר עזים" ויש בידכם סוף - שמות לב, ח - "עשו להם עגל מסכה". יבוא שעיר עזים ויכפר על מעשה עזים, יבוא עגל ויכפר על מעשה עגל. פירוש, דעל מכירת יוסף יש קצת אמתלא, משום דיוסף לא היה לו להביא "דבתם רעה" ליעקב, רק היה לו להוכיחן בעצמו. אבל עכשיו שחור שהוכיח אותם - הרגו, שוב נתעורר עליהם חטא מכירת יוסף שאינם מקבלים תוכחה.

R. Jonathan b. Uzziel explains that the calf was an atonement for the Golden Calf that had been worshiped at Mount Sinai, while the goat was an atonement for the goat that the brothers used to deceive Jacob in the sale of Joseph.

When one engages in repentance, it is not sufficient for the sinner to merely recognize that he has sinned. True repentance also requires recognition of the motive for the sin. The motives for the sale of Joseph and the worship of the Golden Calf were diametrically opposed, so each sin required its own atonement.

What was the cause of the sale of Joseph? We read in Genesis (37:28) that during the sale of Joseph, Reuben had disappeared. R. Eleazar said: He was taken up with his fasting and sackcloth, and when he became free he went and looked into the pit.

The Midrash's comments refer to an earlier, seemingly unrelated episode: And it came to pass when Israel sojourned in that land, that Reuben went and lay with Bilhah, his father's concubine, and Israel heard [of it], and so, the sons of Jacob were twelve. The Gemara in Shabbos 55b states: Whoever maintains that Reuben sinned is merely making an error, for it is said, 'Now the sons of Jacob were twelve,' teaching that they were all equal. Rashi explains: When Rachel died, Jacob took his bed which was placed regularly in the tent of Rachel...and placed it in the tent of Bilhah. Reuben came and resented the insult to his mother and said, 'If my mother Leah was subordinate to Rachel, must she also be subordinate to Rachel's handmaid?' Therefore, he rearranged Jacob's bed by moving it to Leah's tent. Why did Reuben choose this specific occasion to repent for that earlier act? Because only now did Reuben finally realize the staggering implications of his sin. While from the perspective of the deed itself Reuben's infraction was minor, the consequence of the deed was devastating. The brothers witnessed Reuben acting in a disrespectful manner toward their father in the Bilhah incident, and their own respect for Jacob declined. Reuben had undermined Jacob's authority in his own household, and the ensuing loss of respect for Jacob by Reuben's brothers ultimately resulted in their proposal to kill Joseph. Upon hearing their threat to kill Joseph, Reuben finally understood the full implications of his earlier actions, and therefore he was taken up with his fasting and sackcloth.

The sin of the Golden Calf was precipitated by the absence of Moses (Ex. 32:1). Apparently, the nation mistakenly thought that the covenant with God depended entirely upon Moses. Yet it was God, not Moses, who took them out of Egypt—Moses was but a messenger.

It is forbidden to depend entirely upon a human being; our absolute reliance must only be on God. The Jewish people had faith in Moses, but not in God; they mistakenly thought that Moses was the redeemer. Had they displayed complete faith in God, the sin would not have taken place. The goat sacrifice atoned for the sin of Joseph's sale, which was motivated by a lack of respect for Jacob. The calf sacrifice atoned for the sin of the Golden Calf, which was motivated by the nation's absolute dependence upon Moses. Each transgression had its own motive and therefore required its own atonement.